

JOSEP LLUÍS PERIS / JORDI BOTELLA

L'ÀNIMA D'UNA TRADICIÓ I LA FESTA

ANTONI MIRÓ "SUITE MC"
(MOROS I CRISTIANS)

SALA UNESCO

EDITA: UNESCO, ALFAGRÀFIC I MIROFRET

PLUJA 2001 (Aiguafort, planxa de 25x33)

DIRECCIÓ: ANTONI MIRÓ
COORDINACIÓ: ENRIC M. PIERA
© DELS AUTORS
© D'AQUESTA EDICIÓ: UNESCO, ALFAGRÀFIC I MIROFRET
© AMB DISSENY
D.L.: A-1045-2002
ALFAGRÀFIC, S.A. • TEL.: 965 544 799 • ALCOI

L'ÀNIMA D'UNA TRADICIÓ I LA FESTA, ANTONI MIRÓ "SUITE MC"

És a través d'un conjunt d'imatges –resoltes amb la tècnica de l'aiguafort- que reuneix aquesta Suite MC 2001-2002, com Antoni Miro ens ofereix la possibilitat d'introduir-nos en una sorprenent i complexa atmosfera habitada de misteri, tradició i voluptuositat on el pretext és, sens dubte, la festa de Moros i Cristians, però on la mirada de l'artista sobrepassa la mera descripció gràfica per endinsar-se en l'esperit contradictori, excessiu i enigmàtic d'una de les més singulars tradicions col·lectives de caràcter fundacional, commemoratiu i cíclic de la cultura valenciana.

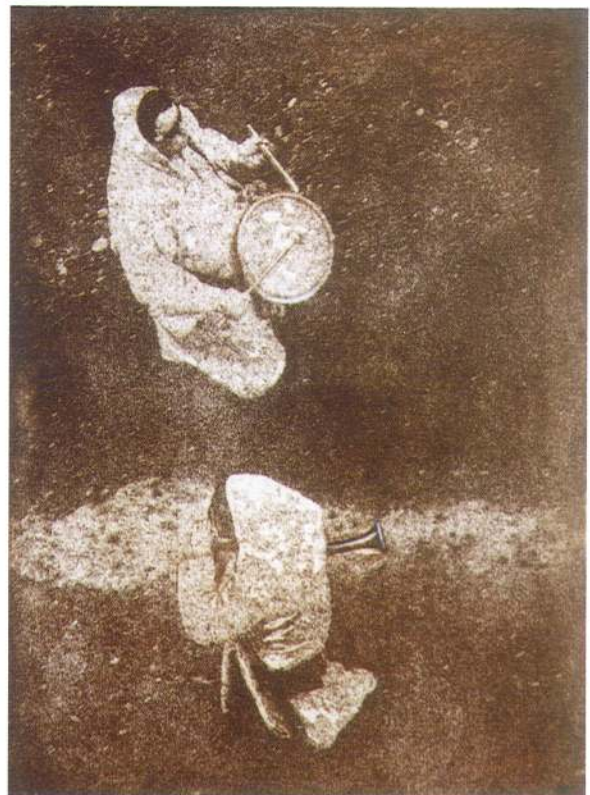
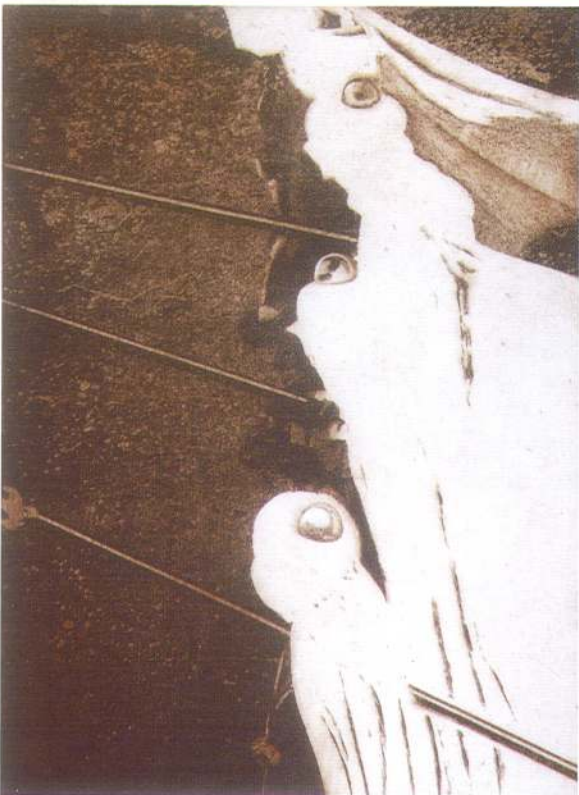
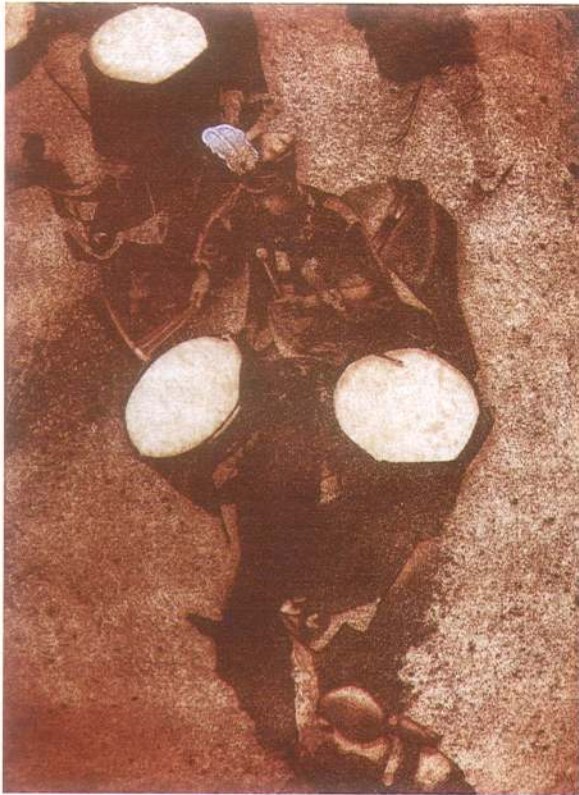
Lluny d'intentar un relat visual planimèric, a mode de crònica en imatges de la festa, l'autor selecciona les situacions aparentment més anecdòtiques que conviuen en mig o al costat de les escenes centrals de les desfilades i cerca de trobar la vessant més humana i quotidiana de la posta en escena de la festa. Més que guiar a l'espectador a través d'instantos rellevants que expliquen la narrativitat dels fets que es descriuen i es rememoren en cada acte festiu, Antoni Miró fixa la seua mirada plàstica en els elements precisos que desvetllen una atmosfera envoltant on s'explica, sense necessitat de paraules, la sorprenent màgia, el deliri col·lectiu des d'on s'expressa l'ànima cohesionada d'un poble arrelat a la tradició, satisfet de la seua singularitat i orgullós de la seua pròpia història. Escenes com "pluja" o "el descanset" manifesten eixe acostament que fa l'autor a situacions inadvertides en el cos central de la festa, i on l'autor recrea eixa capacitat de la gent per viure.

La importància que adquireix cada mínim detall com ara l'escena del "trabuc", junt a escenes de tipus costumista com la de "musics i timbals" vertebraren al llarg de tota la sèrie una coherent unitat coral d'imatges des de les quals l'espectador passa a formar part d'una manera lúdica i sensorial de tot un complex esdeveniment marcat per rituals al·legòrics, escenogràfics i fins i tot teatrals, a través desl quals, es desencadena tot eixe allau d'originalitat i imaginació col·lectiva, plena de colorisme, sensualitat i rememoració historicista que és la festa de moros i cristians.

La singularitat o inclús, l'excepcionalitat d'aquesta tradició esdevinguda manifestació artística –on la música, la dansa, l'element coreogràfic i teatral es combinen d'una manera força enginyosa– cobren, sota la tècnica plàstica d'Antoni Miro, una especial vivacitat en combinació amb un tractament formal que li dona una presència reverencial a les composicions, carregades de certa melangia poètica en cadascuna de les escenes dels gravats. D'altra banda l'acostament esteticista i de vegades, mistificador, dels personatges, els objectes i les iconografies pròpies de la festa, abunden en la consecució d'una entranyable poètica descriptiva que fa brotar l'ànima antiga i reinventada de tot un poble, de tota una cultura que ve de segles i que any rere any es contemporanitza en una increïble i agosarada posta en escena.

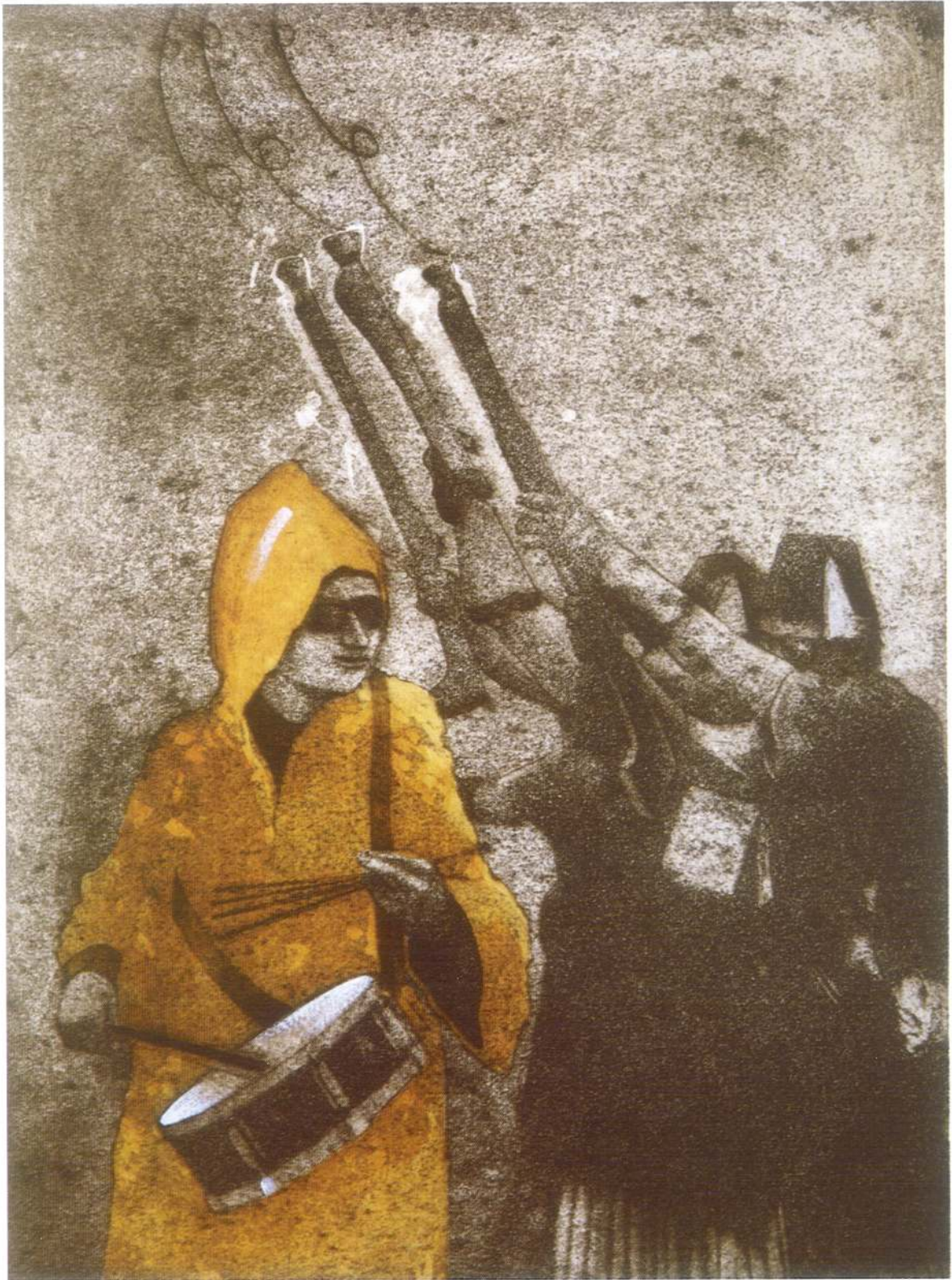
Haver escollit la tradicional i antiga tècnica del gravat, de l'aiguafort, li ha permès a l'artista plàstic Antoni Miró aprofundir, des del punt de vista dibuixístic, en eixe caràcter testimonial, amb vocació de perdurabilitat, d'una realitat excepcional i efímera en la seua construcció coral i fugaç, com és tot un poble vestit de festa, i com si d'un reportatge fotogràfic es tractara, l'autor ha resolt utilitzar les planxes de cinc, cinsellar-les, passar-les per un bany de coure i níquel, i aconseguir així, sobre paper, una estampació de fragments de vida on es manifesta un imaginari col·lectiu únic i indisociable d'una part del nostre territori, de la nostra geografia. En cada gravat habita una faceta de l'esperit màgic i inaprehensible d'una inigualable tradició i l'artista ha perpetuat una trama de grisos, ocres i colors terra en cada aiguafort, a partir d'una tècnica de dipòsit de resines àcides en forma de pols, que retenen l'atmosfera delicada, onírica i antiga on esclata cada any.

Josep Lluís Peris i Gómez.

TIMBALERS 2001 (Aiguafort, planxa de 33x25)
ESQUADRA 2001 (Aiguafort, planxa de 33x25)

GRUP DE MÚSICA 2001 (Aiguafort, planxa de 33x25)
ALARDO 2001 (Aiguafort, planxa de 33x25)

TRONSI TABALS 2001 (Aiguafort, planxa de 33x25)

JO QUE GUIAVA L'HOST QUE GUANYÀ EL SUD ADDENDA

I

L'escriptura de "Jo que guiava l'host..." va nàixer d'una proposta d'Antoni Miró, pintor amb qui ja havia compartit anys arrere un projecte de gravats al voltant del Misteri d'Elx.

El propòsit inicial consistia en l'elaboració d'una sèrie de trenta-cinc gravats que oferien una ampla visió de la festa de moros i cristians d'Alcoi.

Allò que en un principi havia de ser un "detall", en mans d'Antoni Miró va esdevindre una sèrie de trenta-cinc gravats que oferien una ampla visió de la festa de moros i cristians d'Alcoi.

Aquesta ambició per part d'Antoni Miró a l'hora d'acarar un tema que la tradició plàstica –i, per descomptat, literària– ha relegat a l'anecdota més folclòrica, va contagiar-me des d'un primer moment. Fins el punt que, conscient del perill –supose que com el mateix Antoni Miró– de vore'm imbuït d'uns tòpics que sempre havia condemnat, m'envaïren els dubtes.

II

Els models previs, doncs, no em servien. Ni tan sols un poema meu anterior, "Invocació a l'Atzúvia", més genèric, valia com a referència. Ara ja no volia tractar com en aquell text la defensa del bàndol àrab, sinó interpretar el moment que els guanyadors cristians se n'adonen que la victòria en el camp de batalla no comporta cap satisfacció.

Aquesta premisa exigia una doble desmitificació: la dels dos bàndols adversaris; i, sobretot, la de la retòrica bel·licista amb què la tradició ha magnificat l'exèrcit cristià fins el punt de ser identificat amb la Providència.

Un punt de vista antièpic. Tota una contradicció en aquest context, però que per a mi era un repte que valia la pena córrer.

Res millor per a la ruptura d'aquests motlles que el "punt de vista" del general guanyador quan, després de la batalla, se sent desencantat de l'èxit.

III

La "sextina", una creació del millor de tots els trobadors, Arnaut Daniel, era l'estrofa idònia. La seua estructura –sis estrofes de sis versos amb una tornada final en la què s'arreglen les sis paraules que finalitzen d'una forma alternada cada fi de vers sense repetir mai el mateix ordre– garantia una contenció a un tema procliu en excés a l'efusió religiosa, popular o al confessionalisme més íntim.

Aquest medievalisme de la sextina no exclouïa l'enllaç amb la creació contemporània: no de bades un dels autors claus del segle XX, Joan Brossa, la rescata del somni dels segles. Tradició, doncs, i modernitat aniran juntes a l'hora d'elaborar un text d'una complexitat extrema perquè cada peça ha d'encaixar ajustadament per servir al missatge final.

Però la creació poètica, a pesar de les seues lleis, no està regida per cap acte mecànic. A pesar de la seua precisió. D'ahí el meu interès per contrarestar la possible rigidesa d'aquesta estrofa. D'una banda amb l'experiència del general que parla en el text; i per altra, per l'elecció de les sis paraules que aniran repetint-se al final de cada vers tot seguint una combinatòria precisa: "muralles, soldats, Sud, orgull, viure, terra".

Sobre aquestes sis paraules es proposa el "sentit" del text, l'evolució del qual anirà ampliant-se en cada estrofa fins arribar a la conclusió de la tornada en la què la "senyal" –amic– actuarà com a destinatari final.

MÚSICS I TIMBAL 2001 (Aiguafort, planxa de 25x16,5)
MIQUERO 2002 (Aiguafort, planxa de 25x16,5)
DIA DE TRONS 2001 (Aiguafort, planxa de 25x16,5)

Jo que guiava l'host que guanyà el Sud
Ara cante el valor d'aquells soldats
Caiguts als dos costats de les muralles.
Si als atacants nodria el malmés orgull
Per recuperar la casa i la terra,
Als de dins ens movia el desig de viure.

No és prou, crec hui, la fe si ens toca viure
En la frontera, al peu de les muralles.
Amb sang no es mostra l'alt preu dels soldats.
Ni amb la mort quan un cos caient a terra
Es fema amb dol i nia fum com l'orgull
Que enverinà els caps dels homes al Sud.

Uns veníem del Nord i érem al Sud.
Amb colons que buscaven millor terra.
Als altres els havia tocat viure
La humiliació dels seus soldats,
I ara sols els valia tombar muralles
Per redimir amb guanys el seu orgull.

Tanmateix ni la fe ni el vell orgull
Valen per res si el mes d'abril la terra
Ja no es conrea i la mare per viure
Menja herba i verm, alleta amb por els soldats
I plora fins vessar els rius del Sud
Mentre els fills moren sota les muralles.

Com lliscava el ressol en les muralles
Aquella albada que els cors dels soldats
Deien: "¿Això és el cost per sobreviure?
¿Quina bèstia infla amb sang l'orgull?
¿Si només la guerra ens val per tindre el Sud,
Quina raça mereix aquesta terra?"

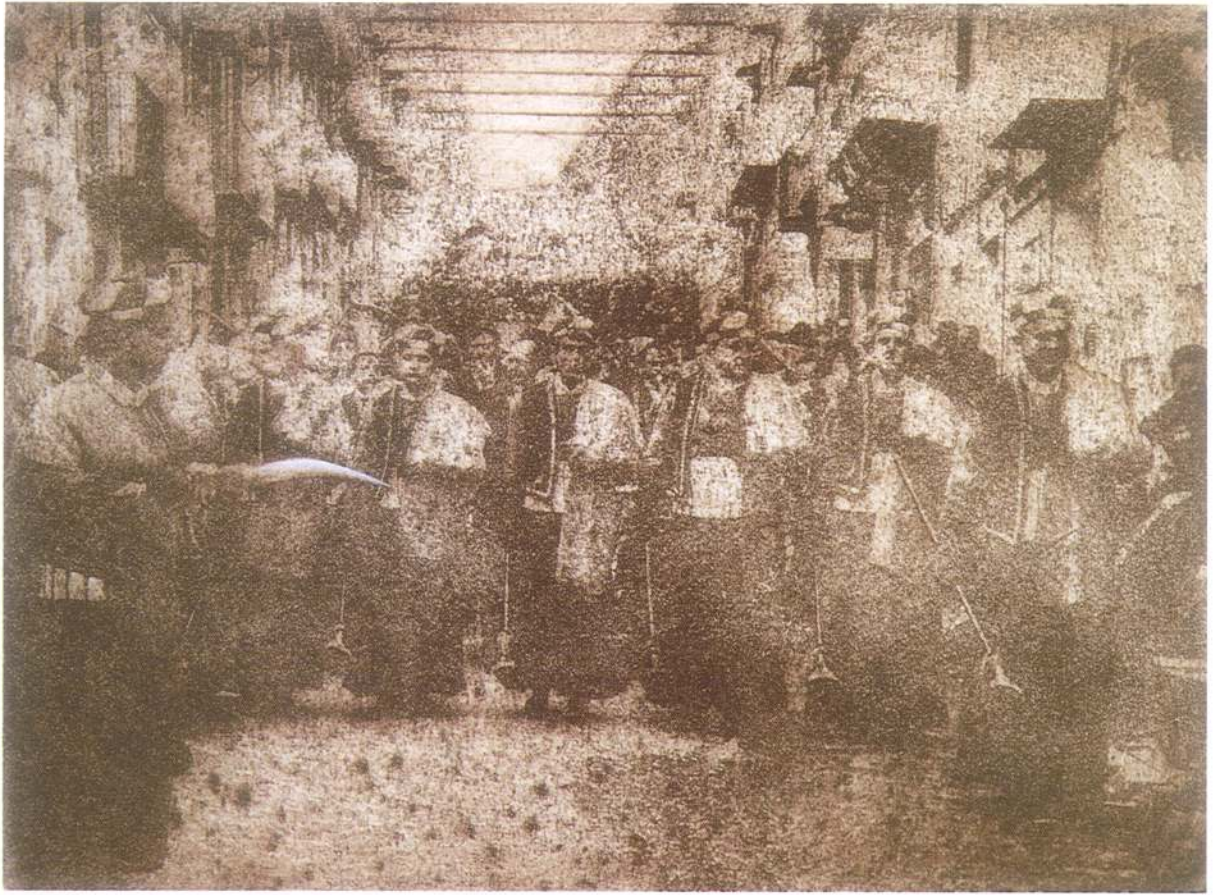
Vaig vore el foc dels àngels eixorc a terra.
Vaig oir l'últim mot de qui vol viure.
Així jo plany la llei que fa amb l'orgull
Un arma, inútil, contra les muralles,
Invocant déu o un rei que enfonse el Sud
A costa d'habitants i de soldats.

Amic, aprén del Sud i dels soldats
Que fecunden hui la terra amb l'orgull
De fer-nos viure ací sense muralles.

JORDI BOTELLA

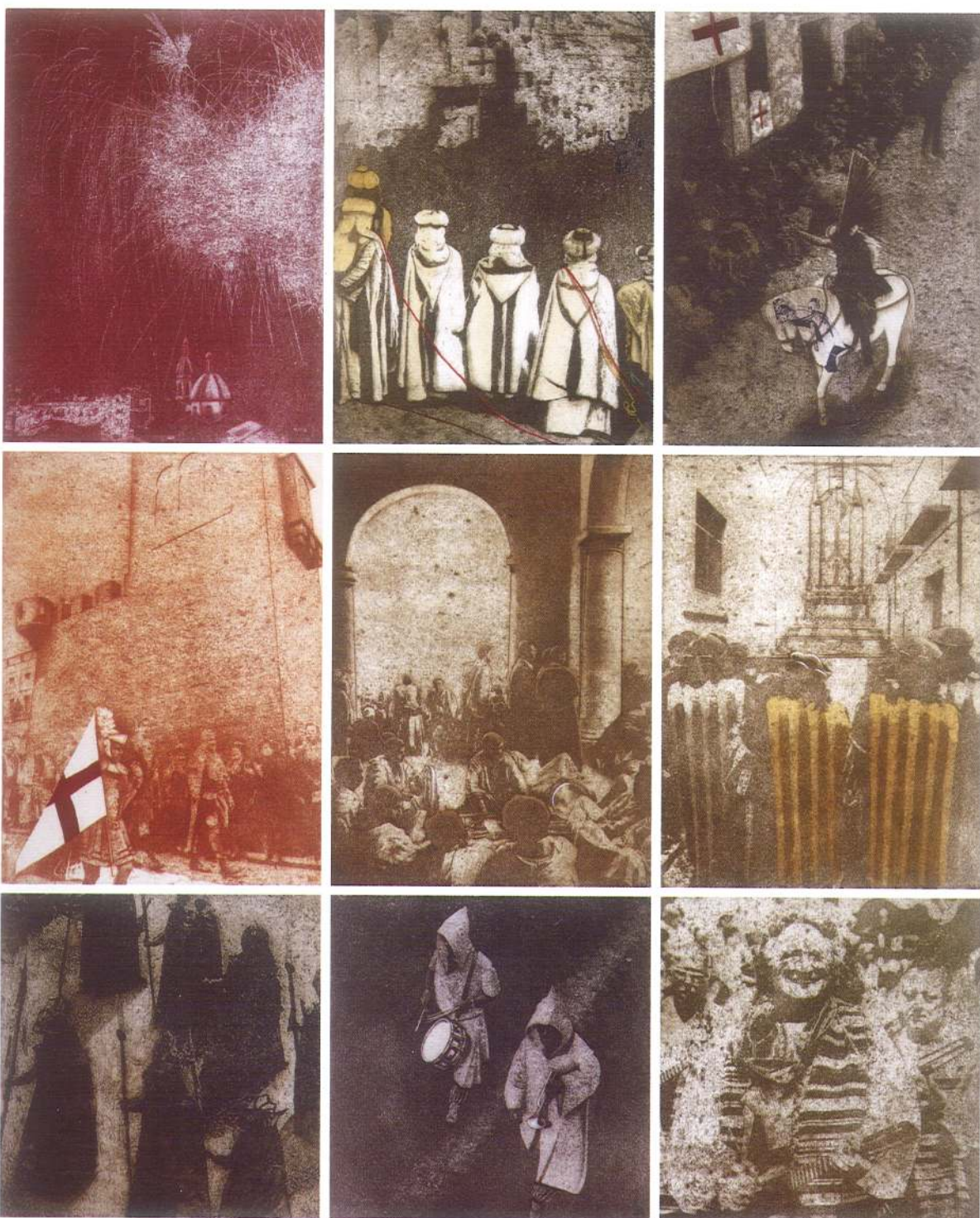
CAVALL D'ESQUADRA 2001 (Aiguafort, planxa de 12,5x16,5)
MÚSICS 2002 (Aiguafort, planxa de 12,5x16,5)
MOSSÈN I CAPITÀ (Aiguafort, planxa de 25x16,5)
DES DEL CEL 2001 (Aiguafort, planxa de 25x16,5)

MIQUEROS 2001 (Aiguafort, planxa de 25x33)
SENYERA 2001 (Aiguafort, planxa de 25x33)

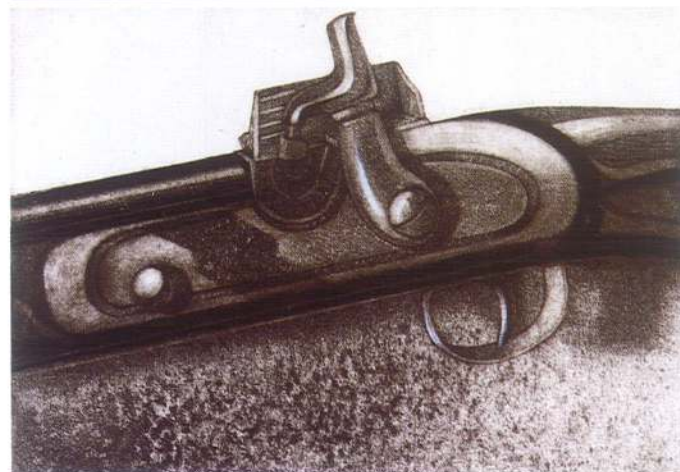
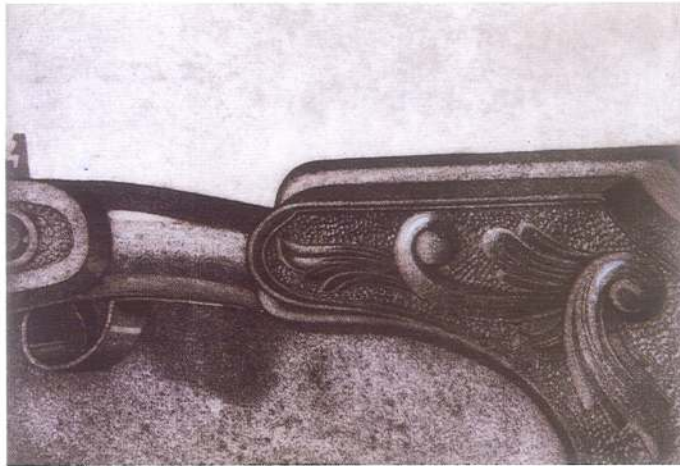
GLORIERS 2001 (Aiguafort, planxa de 25x33)
HERALD 2001 (Aiguafort, planxa de 25x33)

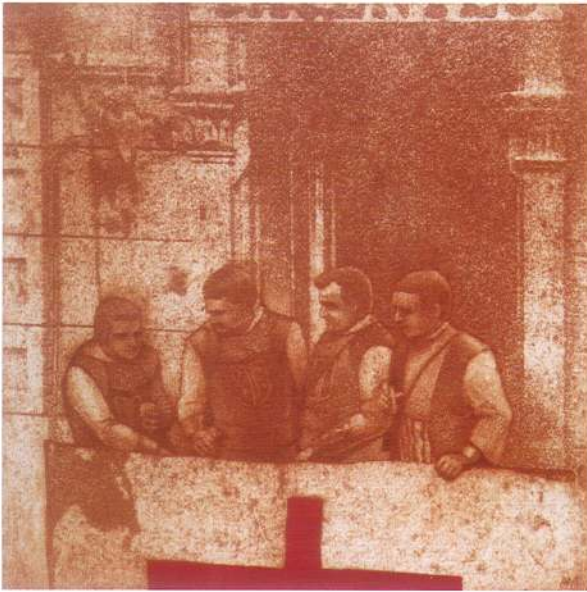
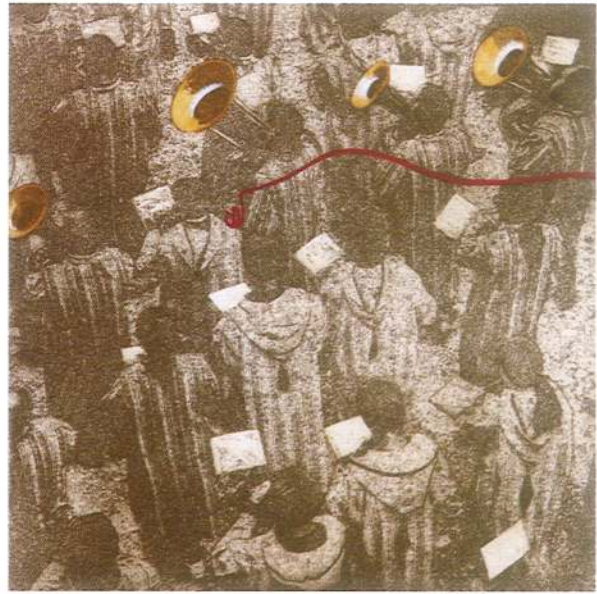
CASTELL DE FOC 2001 (Aiguafort, planxa de 33x25)
 SANT JORDIET 2001 (Aiguafort, planxa de 33x25)
 DONES D'ENTRADA 2001 (Aiguafort, planxa de 16,5x16,5)

GLORIERETS 2001 (Aiguafort, planxa de 33x25)
 DESCANSET 2001 (Aiguafort, planxa de 33x25)
 TROMPETA I TABAL 2001 (Aiguafort, planxa de 16,5x16,5)

CABO BATIDOR 2001 (Aiguafort, planxa de 33x25)
 RELÍQUIA 2001 (Aiguafort, planxa de 33x25)
 SOMRIS 2001 (Aiguafort, planxa de 16,5x16,5)

CULATA DE COP 2001 (Aiguafort, planxa de 33x25)
BOATO 2001 (Aiguafort, planxa de 33x25)
TRABUC 2001 (Aiguafort, planxa de 25x33)

BANDERILES 2001 (Aiguafort, planxa de 25x25)
EL BALCÓN 2001 (Aiguafort, planxa de 33x25)

LA BANDA 2001 (Aiguafort, planxa de 33x25)
CRISTIANS 2001 (Aiguafort, planxa de 33x25)

MORO A CAVALL 2001 (Aiguafort, planxa de 33x25)

Taller de gravat

ANTONI MIRÓ naix a Alcoi en 1944. Viu i treballa al Mas Sopalmo. En 1960 rep el primer premi de pintura de l'Ajuntament d'Alcoi. En gener de 1965 realitza la seua primera exposició individual i funda el Grup Alcoiart (1965-72) i en 1972 el "Gruppo Denunzia" a Brescia (Itàlia). Són nombroses les exposicions dins i fora del nostre país, així com els premis i mencions que se li han concedit. És membre de diverses acadèmies internacionals.

En la seua trajectòria professional, Miró ha combinat una gran varietat d'iniciatives, des de les directament artístiques, on manifesta l'eficaç dedicació a cadascun dels procediments característics de les arts plàstiques, fins la seua incansable atenció a la promoció i foment de la nostra cultura.

La seua obra, situada dins del realisme social, s'inicia en l'expressionisme figuratiu com una denúncia del sofriment humà. A finals dels anys seixanta el seu interès pel tema social el condueix a un neofigurativisme, amb un missatge de crítica i denúncia que, als setanta, s'identifica plenament amb el moviment artístic "Crònica de la realitat", inserit dins dels corrents internacionals del pop-art i del realisme, prenent com a punt de partida les imatges propagandístiques de la nostra societat industrial i els codis lingüístics utilitzats pels mitjans de comunicació de masses.

Les diferents èpoques o sèries de la seua obra com "Les Nues" (1964), "La Fam" (1966), "Els Bojos" (1967), "Experimentacions" i "Vietnam" (1968), "L'Home" (1970), "Amèrica Negra" (1972), "L'Home Avui" (1973), "El Dòlar" (1973-80), "Pinteu Pintura" (1980-90) i "Vivace" (1991-2001) i des del 2001 "Sense Títol", rebutgen tota mena d'opressió i clamen per la llibertat i per la solidaritat humana. La seua obra està representada en nombrosos museus i col·leccions de tot el món i compta amb una bibliografia abundant que estudia el seu treball exhaustivament.

En resum, si la seua pintura és una pintura de conscienciació, no és menys cert que en el seu procés creatiu s'inclou un destacat grau de "conscienciació de la pintura", on diverses experiències, tècniques, estratègies i recursos s'uneixen per a constituir el seu particular llenguatge plàstic, que no s'esgota en ser un "mitjà" per a la comunicació ideològica sinó que de comú acord es constitueix en registre d'una evident comunicació estètica.

PUBLICACIONS DE LA SALA UNESCO

- 1996
1. MIRÓ, ANTONI / CLARA-SIMO, ISABEL. Alfabet.
 2. BRUNO POLLACCI. Computer Art.
 3. ESTANCES. Col·lectiva.
- 1997
4. MANUEL VENTIMILLA. A propòsit, sobretot, del concepte tem.
 5. PEP CANTÓ. Ocells i Pintura.
 6. DANIEL GARCIA-SALA GREGORI. Dèsset minuts de postura fixa.
 7. JORDI VILA. Pintures, gravats i dibuixos.
 8. BENIGNO ANDREU. Benigno Andreu i els seus deixebles.
 9. ISMAEL BELDA. Lirisme, subjectivisme, intuïció.
 10. A CARLES LLORCA. Dels seus amics.
- 1998
11. PACO SEMPÈRE. El paper dels arbres.
 12. WENCES RAMBLA. Cuba Quo Vadis? Fotografies.
 13. ORFEO SOLER. La bilis negra.
 14. ILIE SAUCHEA. Espai de llibertat.
 15. JESUS MULLOR. Pintures.
 16. EL PETROLIO, 125 Aniversari.
 17. LUIS SANUS. Bipolar.
 18. ART PELS DRETS HUMANS. Col·lectiva.
- 1999
19. MARIA JOSE MARCO. Dels draps bruts a la pintura estesa.
 20. L'OVIDI EN LA MEMÒRIA. Fotografia col·lectiva.
 21. AMORÓS. Colors de vall.
 22. NURIA FERRIOL. Un cos. Un país.
 23. INMA LUKÁS. Imatgeria.
 24. DANIEL OLMO I BORONAT. Diari d'un desconegut.
 25. ALCOI, PATRIMONI DE LA SOCIETAT INDUSTRIAL. Fotografia.
 26. PROPOSTES SOBRE EL MOLINAR. Al voltant de l'herència del XIX. Col·lectiva.
- 2000
27. RAFAEL CALBO SUCH. Cercant l'essència.
 28. LORENA AMORÓS. Voluntat de formes.
 29. JOAN CALABUIG. Mediterrània.
 30. CHO SANG - HYUN. El blankism com extrema realitat.
 31. Mª ANGELA OLIVER. Fertilitat i dolor.
- 2001
32. ALFREDO ALBERO. Paisatges.
 33. JOLANTA STUDZINSKA. Llum negra.
- 2002
34. XAVIER CARBONELL. Suggeriments de la intimitat.
 35. ROSA RIPOLL. Estudi.
 36. MARISA MALLOL LLORENS. Sensibilitat i delicadesa.
 37. FRANCISCO LLOPIS BELTRÁ. Simfonies de color.
 38. LUISA FUSTER VERCHER. Matèria incerta.
 39. SOCIETAT INDUSTRIAL. Proposta museística de la cultura material.
 40. FORMA I ESPAI. Col·lectiva escultura.
- 2003
41. MERCÉ PAYÀ. Calma aparent.
 42. L'ÀNIMA D'UNA TRADICIÓ I LA FESTA. Antoni Miró "Suite MC"

COL·LABORA I PATROCINA:

A CAVALL 2002 (Aiguafort, planxa de 16,5x12,5)

SUITE MC (35 AIGUAFORTS)

TIMBALERS 2001
RELÍQUIA 2001
SANT JORDIET 2001
ALARDO 2001
GLORIERETS 2001
BOATO 2001
CASTELL DE FOC 2001
MORO A CAVALL 2001
TRONS I TABAL 2001
GRUP DE MÚSICA 2001
DESCANSET 2001

CABO BATIDOR 2001
ESQUADRA 2001
GLORIERS 2001
HERALD 2001
TRABUC 2001
CULATA DE COP 2001
PLUJA 2001
MIQUEROS 2001
SOMRIS 2001
SENYERA 2001
BANDOLERES 2001
TROMPETA I TABAL 2001

CRISTIANS 2001
BALCÓ 2001
LA BANDA 2001
DONES D'ENTRADA 2001
MÚSICS I TABAL 2001
DIA DE TRONS 2001
DES DEL CEL 2001
CAVALL D'ESQUADRA 2001
MOSSÉN I CAPITÀ 2001
MÚSICS 2002
MIQUERO 2002
A CAVALL 2002

3 D'ABRIL - 6 DE MAIG DE 2003

CLUB D'AMICS DE LA UNESCO / L'ALAMEDA, 15 / ALCOI